

תנו רבנן: "שבר רגל", אין לי אלא שבר רגל. מניין לרבנות הקישו, שהוא מקיש בקרסוליו. והעיקל, שכשמחבר כפות רגליו אין ברכיו נוגעות זו בזו. והקילבן, שיש לו פיקה יוצאת מגודלו.

תלמוד לומר: "או שבר רגל", "או" קאתי לרבנות.

תנא: בעל הפיקין והשופנר.

אמר רב חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: בעל הפיקין מהו? שיש לו כסתות הרבה, שהקסול שלו גדול מאד⁽²⁸⁾.

שופנר מהו? שאין לו כסתות כל עיקר, שאין לו קרסול כלל.

שנינו במשנה: פיקה יוצא מגודלו, ועקיבו יוצא לאחוריו.

אמר רבי אלעזר: "עקיבו יוצא לאחוריו" היינו שוקן יוצא באמצע רגלו, שכף הרגל עומדת באמצע הרגל וחציה לפנים וחציה לאחור.

שנינו במשנה: פרסותיו רחבות כשל אווז.

אמר רב פפא: לא תימא דלא הוי מום אלא באופן דטריפה, שכף רגלו היא קצרה⁽²⁹⁾, ולא סדיקא, שאינה סדוקה בין האצבעות. אלא כיון דטריפה, כיון שכף רגלו קצרה, אף על גב דסדיקא, שהאצבעות פרודות זו מזו הוי מום.

שנינו במשנה: אצבעותיו מורכבות זו על גב זו, או קלוטות.

תנו רבנן: "או שבר יד". אין לי אלא שבר יד. אצבעות מורכבות זו על גב זו או קלוטות למעלה מן הפרק והתבן. ולמעלה דהכא היינו לצד הצפורן כלמטה דמתניתין.

ופרכינן: והאמרת במתניתין חתכה כשר?

ומתריצינן: אלא הכי קאמר: או קלוטות למעלה מן הפרק ולא חתבן, מנין דפסול? תלמוד לומר "או שבר יד", "או" לרבנות הנך.

שנינו במשנה: היתה בו יתרת והתכה אם יש בה עצם פסול, ואם לא כשר.

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: ובנספרת על גב היר, הא דאצבע יתירה חשיבא אבר היינו דוקא כשעומדת בשורה אחת עם שאר האצבעות, ונספרת עמהן, ואם לאו אינה פוסלת אם חתכה, אפילו אם יש בה עצם.

הדין הוא שכזית בשר מן המת מטמא באהל ובמגע ובמשא, ובפחות משיעור זה אינו מטמא באהל ולא במגע ובמשא.

ואילו בעצמות המת השיעור הוא: עצם כשעורה מטמאה במגע ובמשא אבל באהל אינו מטמאה אלא אם היו בעצמות "רוב בנין" — רוב המבנה של עצמות הגוף, או

גרשום. ועיין תוד"ה בעל, פירוש נוסף מהעררך.

29. ע"פ אוצר לעזי רש"י.

דלרבי יהודה אפילו אם היה אצבע יתירה רק ביד אחת גם כן כשר].

28. עפ"י אוצר לעזי רש"י, וכך פירש רבינו